

УЧИЛИЩНА ВСИЧКОЛОГИЯ

Вестник на ученика, издание на СОУ "Т. Бенковски"

брой 4 май 2000 год.

"Родна реч омайна, сладка..."

Как ли трябва да започне един майски брой на нашия вестник?

Може би така: "Отново е цъфтяща и ухаеща пролет, отново е май, а ние отново сме в навечерието на празника на българското слово и култура и на изпращането на поредния випуск млади хора, готови да поемат по пращините пътища на живота..." Подобни стандартни фрази обаче повече забравят, отколкото разкриват истинските ни мисли в такива значими и емоционално натоварени моменти. Клишестата са нужни, за да ни спестят мисленето и да ни спасят от това да изнамираме своите си, неексплоатирани от употреба думи, може би малко груби и ръбати, дразнещи изтънчения ви и шдифован вкус (дали пък е чак толкова изтънчен), но затова пък наши си и съвсем искрени. Подказвайки ни теми и сюжети, някои от вас ни обвиняват в нецензурност и употреба на "некултурни" думи. А това отново ни изправя пред въпроса: **КАКВО ЛИ ПЪК ОЗНАЧАВА ДА СИ КУЛТУРЕН?** Разбира се, всяка задължителна култура в обществото е свързана с известна доза несвобода и обществено лицемерие. Но ако под "култура" се разбира единствено външното дустро и спазването на някакви социални условности и еталони, то предпочитаме да сме "некултурни", но затова пък естествено и свободно гържаци се като антитеза на общественото двуличие. Защото както казва М. Карбовски (оня дето използва мишките като метафора на жалкото ни съществуване по тия географски ширини): "Винаги е имало два вида български-казионно слово и човешко такова... Винаги е имало два набора от думи-официален и неофициален. На неофициалния се псува, на официалния се славослови." Ние да славословим не цим, щото няма и за какво. Но я си помислете по колко пъти на ден някак отвътре ви идва да практикувате онова неприличното езиково упражнение, дето и Европа го знае от устата на Стоичков. Всекидневната ни реч просто гъмжи от цветисти фрази, но когато ги видим написани черно на бяло претенциозният ни и "вкултурен" вкус е готов да се възмути. Моля да направите разлика между цинизма като отношение към света и определена житейска философия и онова, което се нарича най-обикновена простотия и умствена кухост. Затова ние сме убедени, че няма красива и некрасива реч, има искрена и лицемерна реч. И да ни прости Карбовски, но отново ще го цитираме: "Защото не можеш да пишеш за нищо друго, освен за това, което се случва около теб. А това, което се случва около теб, е пълно с цинизъм, парадокси и абсурди, които ти ваят очите, но ти не искаш да ги видиш, камо ли да говориш за тях- щото те е суеверно страх от Истината." А ако с всичко друго можеш да се заиграещ, то с Истината не бива.

Затова и в навечерието на празника на българската духовност, убедени, че за свободата на изказа и за творческите пориви граници не би трябвало да има, ние посвещаваме този брой на словото и на най-доброто, пръкнало се изпод перото на собственото ни творческо въображение. А е много трудно да опазим и се грижим за смената на креативността във време, в което модерните технологии се надпреварват да направят живота ни странна смесица от нарастваща сложност и мързеливо удобство, от информационни мрежи и безмозъчни развлечения.

В света на безжичните комуникации и виртуалните реалности, трудно може да се прогнозира съдбата на "добрата", "стара" книга, която може да бъде заместена като носител на информация, но не и като източник на дълбинни знания и мъдрост. Именно четенето прави духа подвижен, а не мързелив, изисквайки от него умствена възбужденост и интелектуални усилия.

Защото е много по-лесно е да изгледаш 60-минутната видео-касета на "Граф Монте Кристо", отколкото да се потиш над двата солидни тома, хванали прах в собствената ти библиотечка.

Обожаваме киното във всичките му варианти - супер е да се хилиш на "Бъгс Бъни", а "Матрицата" си е страхотно зрелище, но не по-малко удоволствие е да гържиш примерно "Малкият принц" в ръцете си. А и защо да не могат да се съчетаят новите компютърни игри с романите на Вонегът и разказите на О. Хенри. Просто едното не изключва другото.

Така се оказва, че толкова неща се конкурират за умовете и сърцата на днешните тийнеджъри (телевизионни сериалчета, геймърски клубове, чакарака-заведения, запушени кафенета, вестник "Лична драма" и не на последно място в нашето около-училищно пространство-задушаваната, картоиграческа атмосфера "при Пела"), че горкото училище е в позицията на "последната дупка на кавала". Образованието обаче не е сред приоритетите не само на учениците, но и на тези, които ни управляват. Защото е нелепо да говориш за европейски ценности и стандарти, а в същото време в българското училище да няма пари за тебештири и крушки. Затова си е цяло чудо не само това, че образователната ни система продължава да функционира, някак си така по инерция, но и че все още има хора в тази система, които продължават да си вършат работата с направо срамен за нашенските условия ентузиазъм. А още по-голямо чудо е, че сред морето от ученическа апатия и безразличие има, макар и единици ученици, които носят в себе си нещо много важно-жизнен и търсещ дух, крещящо желание за промяна и бягство от трибалността. Именно някои от тях ще оставим да говорят в този брой на нашия вестник (някои, защото страниците ни са ограничени) с надеждата, че ако България има някакво бъдеще, то може да бъде съградено с хъс и можене тъкмо от такива хора. Тях министър-председателят оптимистично нарече "първо поколение европейци". Подобен оптимизъм обаче не споделят 17-18 годишните момичета и момчета, които само след броени дни напускат училище. Те са по-скоро объркани, несигурни и обезверени. Особено след като им предстоит такива страховити неща, като първи истински рунд от боксовия мач на живота и първи по-сериозен опит да докажат на мама и татко, че вече са големи не само, защото отдавна носят обувки 42 номер. На всички тях ще кажем, че напук на всемирните и нишенски гадости "ЖИВОТЪТ Е ПРЕКРАСЕН" (понякога). И както всеки път, така и този, отново завършваме с усещането за несоизказаност и затова, че хаотичните ни мисли са се блъскали о стените на езика в търсене на подходящите думи. Но, уу! Както казва Емили Дикинсън:

*"Ако маженто беше равно на желанието,
критерият би бил неважен.*

"Върховното в езика е безсилието да изкажеш"

Тетевенското читалище - "мъртво величие"

Преди да започна да пиша този материал аз като по-голямата част от съучениците си не знаех почти нищо за Тетевенското читалище - нито за неговото оказало се твърде интересно минало, нито за настоящите му функции на културен дом. Уточнявах, че мнението, което ще изложи по-надолу е изцяло лично и никой не ангажирам с него. Подозирам обаче, че то отразява усещанията и нагласите на повечето от представителите на моето поколение, които свързват сградата в центъра на Тетевен с намиращата се в подземие то й дискотека (ах, каква музика се носи оттам!), но не и с изложбената зала, разположена на втория етаж или пък с градската библиотека (помислете колко пъти сте влизали там, ако изобщо сте го правили). За съжаление в думите ми липсва приповдигнатият патос, който сигурно би присъствал в речите на хора, чийто живот е бил свързан с читалището в неговите по-добри времена. В тях по-скоро присъства горчивината и песимизма на млад човек, на когото повече от половината му съзнателно съществуване е преминало под знака на разруха, както в материалния, така и в духовния смисъл.

Преди около месец по нашата кабелна телевизия беше показано предаване, посветено на Читалището, но в него се говореше само за миналото му величие (не знам дали не е много силна думата), никой не спомена нищо обаче за мизерното му настояще. Имаше доста разговори с хора, които с носталгия си спомняха за отминалите години, но нямаше никакви идеи за реанимация на читалищния живот. А ето какво научих аз за историята на Тетевенското читалище, ровейки се в няколко популярни, посветени на местната ни история книги (виж по-подробно "Тетевен-минало и настояще" и ст. на Иван Йотов - "Читалище "Съгласие" в своята едновременна история").

През 1869 г. група патриотично настроени търговци, занаятчии и по-проветени граждани и учители образуват Народно читалище "Съгласие". Негов пръв председател е хаджи Станьо Врабевски - богат търговец на добитък, най-авторитетният гражданин, почитан и уважаван от турските управници. Ръководството и много от членовете са били посветени хора, революционери по душа, обичащи всичко българско. В тях е горяла неутолимата жажда да просветят народа и да го подготвят за борба против Османската империя. По това време цялата дейност на революционния комитет се е провеждала под прикритието на читалищната дейност. По-късно, след освобождението на България, е образувано "Ученолюбиво дружество "Съгласие" и е бил приет устав за неговата бъдеща културно-просветна дейност. Председател на настоятелството става Димитър Ковач, висококултурен и инициативен човек, който издига авторитета на читалището. Градското общинско управление не предприема никаква обществена, строителна, политическа и друга работа, без да вземе предвид мнението на читалищното ръководство. От своя страна градският съвет полага на читалището в компетентването на Библиотеката, отпуска средства за издръжка на бедни и способни деца и осигурява пари за абониране на Читалището за весници и списания. Същевременно и именно по инициатива на читалищното ръководство за пръв път се поставя знак и венец на гроба на Сава Младенов, а впоследствие се основава благотворителен комитет "Георги Бенковски", който на 25 май 1908 г. открива паметника на Бенковски във местността Костина.

Заедно с това усилено се подготвя и построяването на нова читалищна сграда и то, забележете, предимно със средства на дарители. Едва в края на 1909 г. сградата е покрита и започва обзавеждането ѝ. Също по това време ръководството решава да се открие при Читалището музей и започва събирането на старини от Тетевен и района. При читалището се образува оркестър и смесен хор, а театралната група нараства на повече от 40 души. Без да идеализираме миналото, не можем да не отбележим простичкия, но впечатляващ факт, че през цялото това време дейността на читалището се ръководи от демократично избирано настоятелство, което освен, че инициира множество прояви се занимава и с управлението на средствата, събирани главно чрез доброволни дарения. Още по-невероятно обаче ми се струва, че в Тетевен е имало не само малък брой инициативни граждани със силно развито патриотично чувство, гражданско съзнание и загриженост за общото. Имало е и доста хора, които освен пари са имали и общозначими идеи за тяхната по-смислена употреба. В годините на недалечното ни социалистическо минало сградата на читалището е използвана освен за провеждането на партийни събрания, комсомолски конференции и разбира се за прожектирането на съветски филми, и за организирането на множество представления на пиеси и оперети. През 1954 г. при читалището е открита Детска музикална школа със специалности: цигулка, пиано и акордеон, а по-късно започват и курсове по езикова подготовка на деца. На 27 март 1966 г., на мястото на старата читалищна сграда са положени основите на настоящата сграда на читалище "Съгласие". По това време в Тетевен освен самодейните постановки, играни от ентузиазирани тетевенци, са гостували и състави от Ловеч, Плевен, Велико Търново, София. За последните добри години от развитието на читалището може би някои от нас си спомнят от разказите на своите по-големи братя и сестри, които са участвали в училищни тържества и детски пиески, а родителите ни гордо са стояли на предните редове и са ръкопляскали възторжено. На мен брат ми ми е разказвал, че като бил малък е участвал в някаква пиеска - "Болното автомобилче", и е трябвало да стои на сцената един час по пълна нощ, но нали изкуството иска жертви. Пък и едва ли качеството на представлението е най-важното. По-важно е желанието и ентузиазмът на тетевенци, тръпката от досега със сцената, гладът за духовна храна и стремежът да направим нещо различно.

Но, както са казали древните гърци "Panta rei" (**всичко тече, всичко се променя**). Чудно защо, в България **все по-на зле** се променя. Какво представлява читалището днес и каква е неговата роля в социално-културния ни живот (та то изобщо има ли такъв). Достатъчно е да се поразходите из града и да видите афишите на непрекъснато пръкващи се нови фолк-"звезди", задоволяващи един друг глад на българина - този за кичозни зрелища, подрусваща се плът и безмозъчни забавления. Така тази обществена сграда, била в миналото един от основните крепители на българщината и място със сакрално значение, сега се е превърнала в сборен пункт на чалга-фенове, които кършат снага и тресат изразителна гръд под звуците на едно от малкото неща, създадени от българския "творчески" гений в годините на прехода- **чалгата!** Но пък може би това е единственият начин читалището да не остане необитаемо и нефункциониращо. Изключение прави самодейната театрална трупа, която под ръководството на Люба Дочева, упорства да играе и поддържа любовта на тетевенци към сцената и театъра.

Разбира се за всичко това едва ли имат вина носталгичните читалищни работници, принудени в жестоките пазарни условия да правят компромиси, за да оцеляват. Чисто битовата ни мизерия обаче не оправдава безразличието на цялата тетевенска обществено към съдбата на читалището. Това отношение не е нищо друго освен мерло за собствената ни бездуховност, за деструктивната ни нагласа и липсата на приемственост, които ни обричат да се въртим в порочния кръг на самосъжалението заради жалкото ни съществуване, но и невъзможността да променим нещо, за да не бъдем чак толкова жалки поне в собствените си очи.

Лично аз ходих за последен път на театър там тази зима. Пиесата беше хубава - "Човекът, който се държд" (или нещо подобно). Залата беше поупразна и студена. Аз едва издържах. И не само аз. Беше тъжна картина: група хора, умиращи от студ, но въпреки всичко твърдо решени да останат до края на представлението, защото знаят, че скоро друго няма да има. И точно в този момент аз осъзнах, че ако на сцената не бяха артистите, а някоя фолк звезда, залата щеше да е препълнена. И на никой нямаше да му е студено, защото ще се подрусва под звуците на музиката (какви музика е това?!). И така, вместо удоволстворена, аз си тръгнах дълбоко натъжена и с една надежда- дано Читалището да види и по-добри дни...

Маргарита Х а

"Кой е построил Тетевенската гимназия?"

-Не знам.

-Не знам.

-Не знам."

Това е откъс от теста "Тетевенец ли си?", публикуван в един от миналите броеве. Разбира се, тестът е шега, но "шегувайки се, човек може да каже дори истината."

И така, урок по история номер едно:

86 ГОДИНИ ТЕТЕВЕНСКА

ГИМНАЗИЯ

На 1 септември 1914 година се открива смесена гимназия в Тетевен с директор Тоньо Петков. С това се сбъдва мечтата на ученлюбивите тетевенци градът да има средно училище. Това е началото на летието на тетевенската гимназия.

Създавайки свои традиции, училището за радост на целия район винаги е носело прогресивните тенденции на общественото развитие. И това не е случайно, отколе тетевенци грижливо са подбавали учителите на своите деца. Високата квалификация на учителите, възискателността към учениците и солидната подготовка по основните предмети, формират будни и способни ученически колективи, талантливи граждани на България. Подготвените пиеси, вечери, утра, доклади и концерти от ученици и учители на Гимназията за празници за тетевенци. Тези прояви са били доказателство за патриотичните чувства към миналото и нравствените добродетели на българина.

В летописната книга на Гимназията е написано: "на 2 юни 1926 година на "Ботевия празник", 50 години от неговата смърт е организирано тържествено утро и реферат за личността и творчеството на Ботев". Учениците на Гимназията стават достойни наследници на тетевенските дарители. На 21 февруари 1925 година, училището устройва в салона на читалището "Съгласие", литературно-музикална програма с лотария. Вечеринката се посещава и има голям успех, а приходът от 4,000 лева се дава за "Фонд бедни деца". Тържеството организирано през 1929 година от учениците става паметно за града. В летописната книга е написано: "на 13 и 14 май се четоха беседи за Освобождението и 1000 години от Симеоновата епоха, а вечерта на 15 май се проведе факелно шествие на ученици и учители и обащи пред домовете на тетевенци, участвали в националноосвободителното движение и освобождението на България."

Сградата на Гимназията при манастира „Св.Илия“

В студентата декемврийска нощ на 1932 година по неизвестни причини изгаря до основи пригодената за цела сграда на Гимназията при манастира "Св. Илия". Болката е огромна, изгарят кабинетите, оборудвани със западни нагледни средства. Тетевенската общественост се вдига на крака, събират се доброволно много пари за построяването на нова сграда. Всеки дава според възможностите, но никой не остава на страна от благородното начинание. Накрая се взема категорично решение- на височината, откъдето се вижда целият град и слънцето го озрява от сутрин до вечер. За две години / 1938-1940 год./ е построена сградата, в която учим сега. Голямата мечта Гимназията да има сграда е осъществена. Събрани са 400,000 лева доброволно за обзавеждане на новия храм на просветата в Тетевен.

Стародавна традиция в културния живот на Тетевен е яркото присъствие на учителите и учениците от Гимназията. Тази традиция намира широк размах през 20-те, 30-те, а по-късно 50-те-70-те години. В театралната самодейност се изявяват най-талантливите ученици и учители. Няма тържество в града без да участват ученическите хорове, ръководени от учителя Павел Гайтанджиев, който организира камерни оркестрови състави, ръководи духовата музика, а това е музикалния живот на Тетевен.

През 1956 година се слава началото на учителския хор при Гимназията с диригент Найден Георгиев. Наред с художествената дейност- театралната и музикална за естетическото възпитание имат привоо учителите - художници - Иван Матев, Никола Георгиев, Васил Павлов - всеотдайно работели за новото световеещане на младите хора. И тези усилия не са отишли напразно, много са възпитаниците на Гимназията, които са насочили към голямото изкуство - такива са Събо Димитров, Васил Гочев, Никола Тихолов, Вера Найденова, Петър Стойчев и др.

В навечерието на най - хубавия празник 24 май, ние следовниците на нашата Гимназия, искаме да се преклоним и да изкажем голямата си благодарност към тези, които работиха и учиха в този храм и оставиха светла диря, която за нас ще бъде пътеводна звезда.

БЛАГОДАРИМ ВИ !

П. Мръвкова- преподавател по история

"И рече Бог:

"Да бъде светлина!"

"И биде светлина."

Екипът на вестника поздравява всички учители и онези, които усещат като свое дълбоко призвание грижата за духовното. А "от загрижеността идва и куражът." Желаям ви кураж, здраве, творческа енергия и ентузиазъм в нелеката задача на просвещаването и просветляването.

Въодушевени от ентузиазма на най-малките, ви представяме откъси от техни есета, посветени на словото.

З а б у к в и т е

"... Изпърво славяните няха книги, но с черти и резки четяха и гадаеха, бидейки още езичници. Когато се покръстиха, принудени бяха да пишат славянската реч с римски и гръцки букви, както прилегне.

И така беше много години."

Черноризец Храбър, Из съчинението "За буквите"

"Заволюваното от солунските братя право на славяните да четат и пишат на своя език остава завинаги в историята. България е родина на славянското слово! От България полетя то и се понесе през всички времена.

Великото дело на светите братя славим всяка година на 24 май. Вием венци от цветя, кичим с тях незабравимите им образи и пеем химна "Върви народе възродени!"

Защото е свято името им!

Защото са първоучители!

Защото ни отвориха очите да се осъзнаем и запазим като българи!" (Иван Якимов VВ клас)

"Буквите - онези малки графични знаци, които ни говорят толкова много неща. Те означават звуковете на даден език и са основата на неговата писменост.

Както светлината на пролетното утро грее над земята и гони тъмнината, така и светлината на буквеното писмо просветлява душите ни. Очите ни проглеждат и сърцата ни се озаряват от мъдростта на словото. Буквите ни отвеждат в света на чудесата и познанията. Та нали именно те ни помагат да общуваме - да пишем и четем, да се запазим като народ през вековете.

Има ли българско сърце, което да не е трепвало при думите: "Напред науката е слънце..." .."

(Димана Каалинова VВ клас)

Нашите букви са измислени от Кирил и Методий. Те са създали нашата писменост.

Без Буквите всички хора по света няма да могат да четат и пишат.

Ако тях ги няма ние няма да помним своята история и произход.

Чрез буквите записваме всички постижения на науката, всички нови открития и така ги запазваме за бъдещите поколения.

Чрез азбуката ние контактуваме с целия свят и помежду си. Писмеността на всеки народ е неговата памет. Без нея народите не биха могли да се развиват, да вървят напред, а щяха да тънат в мрак.

(Ангел Ангелов V а клас)

....Каквото и да напишем за буквите и знанието, което те ни дават все ще бъде малко. Не може да се опише вълшебството, което крият в себе си. Те правят човека силен и независим, горд и смел. Окрилен от силата на знанието човек може да постигне много. Пътят към науката е отворен за всеки, но той е дълъг и труден. Когато тръгваш по него трябва да знаеш, че "коренът на учението е горчив, но плодовете са сладки". Един дребен автор е казал: "Живей и се учи! Век живей, век учи! От малки знаем пословицата, че Който се учи, той ще сполучи". Едва ли има по - добър пример от нашата българска история за ролята, която са изиграли буквите и словото.

Какво ли щеше да стане с българските народ и държава, ако не бяха буквите.

Прекланяме се пред тях и ги възпяваме, възхищаваме се на необятните простори, които разкриват пред нас. Изглеждат толкова малки и беззащитни, а могат всичко. С тях мечтите ни стават реалност.

(Христо Кунчев V В клас)

"Европейци сме ний - ама не чак дотам?"

Европа, или както са ни учили в училище, джуката на цивилизацията... В днешно време изобищо много се спекулира с името на шестия по големина континент на нашата планета. И в момента, когато се спомене "Европа", това веднага е свързано с такива наименования като Съвета на Европа, Европейския съюз (и бляна по него) и за още реди други организации и институции, в които сме се вклучили като спасителен изход от жалкото ни съществуване.

Ако се постарее човек обаче, ще се сети, че от там са тръгнали двете световни войни и атомната бомба, а преди тях индустриалната революция и всички рожби на научно-техническия прогрес, а преди тях оптимистичният Ренесанс и "мрачното" Средновековие с Инквизицията и кръстоносните походи, (за които между прочем папата се извини) и още преди тях Римската империя и културното чудо - дребна Елада. Така че Европа е преди всичко своята култура, която безспорно е сърцето на световната цивилизация. Абе Европа е всичко онова от Аристотел до Маркс и Фройд, от Микеланджело, а у нас Боянският майстор, до Ван Гог и Дали. Това е Европа. А къде сме ние сред целия този културен океан, или по-точно кой сме?

Според историята сме най-много славяни, после тюрко-алтайци (българи), после траки, малко власи, малко татари, печенег и кумани, след това идва оцукото племе кайт (турците) и като резултат от тази странна смесица - целокупният български народ, който днес се бори за чисто физическото си оцеляване. От всички споменати по-горе единици само славяните са дошли от Централна Европа. Един много известен историк обаче казва, че славяните са заемали много повече място на континента, отколкото в историята му.

А сега къде сме? Няма спор, че се намираме между 22-ия и 29-ия паралел и 44-ия и 41-ия меридиан, т.е. без съмнение сме в Европа. Дори между 980 и 1014 и между 1190 и 1370г. сме били повече европейци даже и от папата.

Абе, европейци сме, ама не чак дотам... Повече от половината от историята ни е белязана от незападна култура и държава. И днес, след поредната "революция" и обръщане на обществения ни живот на 180 градуса, ние тръгнахме "по Европа", както известния ни национален герой, да разберем що е да си европеец, та и ние да станем такива. И между другото забравяме, че не можеш да имаш уважение към някого, който си няма собствена физиономия. И все се сещам за думите на Иванчо: "Госпожо, щъркелът е птица като лястовичката, само че съвсем друга." Та очарованието ни е тъкмо в тази ДРУГОСТ, намерила израз в народопсихологията и културата ни. Колкото и да не харесваме някои черти от националния си характер, примерно дребния тарикатлък, не е здравословно да продължаваме да се себоотричаме. Културата е онова, което споява многогледните и ги прави едно цяло, тя е уважението към традициите и същевременно основата за бъдещ просперитет. Затова е важно да се разбере, че Европа спокойно може и без нашата култура, но ние без собствения си културен фундамент не можем да се запазим, и останките от нашия колорит и национален потенциал ще продължат да се пръскат по света. Просто трябва да се научим да осъвожняваме по един конструктивен и смислен начин, закодираната в балканските ни гени, енергия. Но всъщност, май не е чак толкова просто.

Лъчезар XII а

Мечта

Отивам в полето
и си мисля, че летя
сякаш съм в небето
с малки сребърни крила

Птиците са полет спрели
да ме гледат как летя
аз съм краля с грехи бели
и на всички птици съм баща

Гледам там в галечината
малка къщичка в тъмната.
спирам се да си отгърна
и в леглото да се пъкна.

Много е студено, знам,
хубаво ще се наям,
бързо чая ще изпия
топличко ще се завия.

Лора Николаева Vg

Една звезда

*В дългата зимна нощ,
една звезда изгрява
и за раждането
на сина божий предвещава.*

*Един пророк, от ранг висок,
казал, че в тази нощ,
ще се роди Христос.*

*И наистина във яслите,
в сламен кош,
роди се Бог за всички нас
да ни помага и ни учи,
до сетния ни час.*

Мартин VII g

Да живееш

Ах че хубаво е да живееш
да живееш и да пееш,
да се смееш и лудееш.
Тъй прекрасно е нали
вечно всеки да се весели.

Да имаш мигове прекрасни
и любви страстни
да чувстваш че летиш в небесата,
а в същност да си на земята.

Нещо да те кара да блуждаеш
и за вълшебство да мечтаеш.
Да чувстваш че си волна птица
и на вселената кралица.

Да правиш всекимо добро
и да премахнеш всяко зло.
Да копнеш, да обичаш,
да плачеш и да питаеш.

Да чувстваш че живееш
и полезен си дори
Във твоя ден прекрасен
слънцето за теб да блести.

Ростислава VIIg

ПРОЛЕТ

Пролетта дошла е весела, засмяна,
пролетта дошла е с шарена премяна.
Деца излизат през гения,
за да видят прелестта на пролетта.

Вече няма зима снежна,
цветята са цъфнали как китка нежна.
Всички обичат пролетта,
с омайната и красотата.

Мишо V a

Добротата към човека и природата

Природата е божи дар чудесен
навсякъде се чува
плича песен,
а в горите със зелено оцветени,
тук - таме се виждат,
пъстри цветчета,
грижливо наредени.
И ти, човеко,
трябва да се грижиш
за този божи дар чудесен,
иначе ще изчезне,
хубавата плича песен,
а цветята пъстри,
тъй грижливо наредени
в миг ще се прекършат,
силно наранени.
Заради грубостта човешка,
която със злобна насмешка,
безмилостно вреди.
И аз ви моля,
да засаждате дървета,
шарени цветчета,
за да има мир и доброта,
във природата и във
човешките
СЪРЦА!!!

Преслава Мръвкова

МОЯТА ПЕСЕН

Ако не съм в добро настроение
и не ми е до шеги, забавление,
не трябва да изпускам моята песен
и светът ще стане пак чудесен.
Дори при измама - подла, ужасна
трябва да имам песен прекрасна.
Дори при обида, дори при тъга
аз хващам моята песен с ръка.
Щом разбере за ужасна лъжа
не трябва тъжно да се гържа,
а на пук на всички, ама всички
да запя като сладкопойна пличка.
Ако я изгубя, ще я диря до край
и пак ще попадна в моя рай.
И пак ще стана тъй вярна, добра
в тази чудна, песенна игра.

Ивелина Христова-VII B

В цветната градина,
в парка зелен,
с рози пристигна
майският ден.

Алени, жълти,
пъстри, безчет,
цъфнали рози
греят навред.

Ана Димитрова V B

Пролет

Отива си зимата.
Стопява се мартенският сняг
и ето идва пролетта, носеща в
прегръдките си живот за
природата и човека.

Вият се орли в небето.
Славейчето мило пърха с криле
и чурулика песничка една.
Дърветата се смея, щастливи
са, защото и тях нагари с нов
живот. Малките пеперуди с
нежни крила събират прашец
със своите дръжки, пчелици.
Цветята разтварят чашиците си
и от тях излизат заспалите
бръмбърчета.

А, колко е красиво!

Може би пролетта носи
в шепите си скъпоценен прашец
или пък рисува с четка и
палитра. Всички викаме къде си
вълшебнице, къде, а тя бързаща
като младостта отива и при
други породи и тях да дари с
топлина.

Цветомира Петрова Тодорова
Va клас

LEVEL 1 "GAME OVER"

Предлагаме ви микс от сериозните и несериозни отговори на завършващите на няколко банални въпроса.

1. Ако трябва да опишете училището с две думи, кои биха били те?

Купон, анархия, скука, храм на знанието, образователна веселийка, интересно, необразователно, свободия до шия...

2. Къде виждате себе си след 10 години?

Прекалено комунистически въпрос. Звучи като да изпълниш десетилетката. Не знам.

На гъното,.. на море или на планина (на почивка общо взето)... в ресторанта на Почивната празнувам 10 години от завършването,.. преуспяваща личност,.. някъде далеч от този град и от България...

3. Какво ще кажете на тези, които идват след вас?

Бъдете добри поне толкова, колкото поколението преди нас, за да се радвате пълноценно на живота.

Чао! Радваме се, че не се познаваме.

Да не идват след нас, а да минат по друг път.

P.S. От екипа на вестника към всички завършващи: Събирайте бонуси, "възгрейдвайте" си базите и внимавайте с ходовете, които правите, щото играта, която ви чака е напълно истинска.

START NEW LEVEL ...

"Океанът на живота"

„Човекът е само тръстика, най-крехкото нещо в природата, но мислеца тръстика.“

Паскал

Човекът е мислеца тръстика – можеби ви се струва странно сравнението на човек с растение. Според мен не е така. Тръстиката е растение, което живее близо до езера, блата, близо до по-влажни места. Да вземем за пример едно езеро и около него растяща тръстика. Нека езерото да е "океанът на живота", а човекът-тръстиката. Той-човекът, здраво пуска корените си в живота и по този начин се взаимнообвързва с него, създава един вид духовна връзка. По същия начин и тръстиката създава връзка с езерото, само че тя опира само до извлечане на живителни минерали. За разлика от тръстиката, човекът рядко извлича някаква полза от живота, носеща му щастие.

Какъв е смисълът обаче на понятието "мислеца тръстика"? Човек наистина има правото да мисли, да се бунтува, това е единственото му средство за постигане на свобода, тъй като "океанът на живота" го ограничава. По същия начин езерото ограничава тръстиката, защото то се явява пространството на нейното местообитание. Когато обаче около езерото се появи вятър, той започва да огъва стъблата на тръстиката. Аналогично в живота на човека също от време на време се появява този вятър на промяната. Той обръква мислите му, за да затрудни неговото съществуване. Ето откъде идва и твърдението, че човекът е най-крехкото нещо в природата. Ако той – човекът, не е готов за тези бури, огромните вълни на "океанът на живота" ще го изхвърлят на брега като ненужно парче дърво от разбит кораб. Там на брега животът му не може да продължи, защото той вече е откъснат от своята среда. Ако не ми вярвате откъснете си една тръстика, занесете я вкъщи, потопете я във вода и забележете колко ще живее. Може би ден, два... а после. Така е, защото условията на обикновеното ни съществуване са променени, те просто са изкуствени. Човек не може дълго да пребивава в изкуствена среда, дори и създадена от самия него. Не ние определяме условията на съществуване, а "океанът на живота"... друг е въпросът дали можем да ги променим макар и малко.

Виктория XI 6

"ТОЗИ ФИЛМ ВЕЧЕ СМЕ ГО ГЛЕДАЛИ"

Последната вечер с класа или абитуриентският бал. Очаквано и желано събитие, което непременно трябва да бъде незабравимо. Защото после остава само споменът. А дали всъщност е така? Дали "магията" на прекрасната нощ е истинска и получава ли се така както искаш? Не! Защото продължаваме да робуваме на остарели стереотипи и тесногърдо провинциално мислене. А и защото се оказва, че само на думи сме свободни, а иначе свободата ни се свежда до това да избереш каква пържола и салата да ядеш и кой оркестър да свири, докато преживяш. И тази ужасна традиция балът да е в града. Сякаш не ти си абитуриентът, а целият род и всички съграждани. Пълнен абсурд! И вкъщи настава такава какафония, че ти се иска да се махнеш или поне да се скриеш някъде. Задължителен ремонт вкъщи? О, да, сякаш не се прави бал, а сватба!

Два месеца предварително тръгваш по София и Плевен да търсиш рокля, а ако си по-капризен може и на шивач. Е, то трябва да е така, защото ще се минава през площада, а там, уверявам те, всеки ще изкоментира това как ти стои роклята и защо дръвчиш дръвка. Мама и тате започват да търсят под дърво и камък BMW или Мерцедес от близки и познати, защото на площада, уви, и това ще бъде огледано. И накрая непременно на фризьор.

След всичката тази гандания настъпва очакваният момент. И най-лошото е, че ще си както винаги или на МНО-то или на "Здравец" / и на двете места ходиш всяка седмица /. Ще се напиеш като казак и сутринта ще пиеш кафе на "Тавията". Всяка година е едно и също. А идеята е да бъде незабравимо. Е, ще бъде, но може би си очаквал нещо по-добро. Може би ти се е искало да си някъде другаде, не с досадната рокля и с тежките къдрици и да празнуаш само с класа, а не с целия град / да не забравяме любопитните физиономии на нашите съграждани по парапетите на МНО-то /. Магията е развалена и разочарованият си ти. И цялата тази суетня само за това, че си избутал 11-12 класа. И като си помислиш по колко по-смислен начин можеш да изхарчиш парите на мама и татко. Толкова ли ни липсва каквото и да е въображение, за да направим нещо различно от алкохолни нощни изблици на еуфория и гордеещ се със себе си супрешен махмурлук. А иначе на всички, на които само след броени дни им предстои да се напъкнат в новите си рокли и костюми, им желаем да си спретнат един свеж и хубав купон и ...УМНАТА!

Кремена XI 6

Диалогът ученик-учител- "Мисия невъзможна"?! В това се убедиха след единадесет години ученически живот Ани и Вики. А последното, което искат да ви кажат, напускайки редиците на правещите този вестник, е:

„Не проклинай обстоятелствата - промени ги! За да се изправиш на крака в този живот, стани и потърси условията, които искаш. Ако не можеш да ги намериш, СЪЗДАЙ ГИ!“

"Опит за летене"- размисъл за връзката между философията, "Мечо Пух", четенето или за това как се прави Нищо.

След кратко наблюдение (не мога да кажа, че беше особено задълбочено, но все пак беше наблюдение), над себе си и околните стигнах до глобалния извод, че все повече и повече човешкият мозък стеснява границите на многофункционалността си. Сивото вещество, с което човек толкова се гордее и с което се слави като "венец на всички твари", постепенно се превръща в придатък на основните му жизнено инстинкти, услужливо предлагащ всевъзможни варианти за тяхното все по-качествено задоволяване. Къде оставяме способността на разума от познати явления, следвайки логическата нишка да достига до "невидими" реалности. Обвинете ме в празнословие, но спомнете си погрешното древно убеждение, че земята е плоскост (за сетивата, тя все още е такава), но Коперник достига до правилния извод, следвайки разсъжденията си.

Ако вашият мозък не е изгубил казаната по-горе способност и се засенете от моето изказване, надявам се да успя да охладя гнева ви, като се включавам в тази категория на "манипулирани от сетивата си". Нещо ме дразни в (така наречения) факт и не ми се иска да вярвам, че преоцененият Маркс ще се окаже прав с онова за "общественото битие и съзнанието". Затънало в това да намира начини, за да подрежда и без това доста мизерния ни бит, съзнанието ни все повече обединява откъм собствени идеи и мисли и се гърчи в морето на всеобщата консуматорска нагласа. Може би затова досега с някакви форми на изкуството и на твърде "неразбираемата" и "объркваща" философия се оказва почти жизнено важен (поне за тези, които са осъзнали, че притежават и дух) като алтернатива на потребителското мислене.

Когато открих това реших да поразпитам моите съученици, за да разбера дали поне часовете по литература и философия не ги провокират към малко бягство от видимото и познатото (с други думи дали случайно не ги карат да се замислят за нещо различно от ежедневните материални проблеми). Не казвам, че ежедневните проблеми не са проблеми, но мисля най-често срещаните в класната стая и "при Пена" са ония от сорта на "Абе, къде ще пием довечера" или неплюкватимата дилема "Да избягам или да избягам" (от час).

В крайна сметка се оказва, че повечето мои съученици четат?! Някой си беше казал, че четенето е "гълглат следобеден чай на душата и четящият има рядката възможност да се почувства щастлив". А какво четем? Преобладават симпатии към романите на Стивън Кинг, приключенски и криминални романи. Когато зададох въпроса "Защо въобще четеш и какво ти дават книгите?", трябваше да отпускам по пет минути за размисъл, а най-често срещаният отговор беше "Защото ми е интересно и си губя времето" - каква съвместимост, нали? Имаше и два-три по-удачни отговора като "Научавах нови неща, доразвивах си въображението, провокирах мисленето си." "Свобода в мисленето, развиват въображението", "Научавах нови, интересни неща, всяка книга ти е в полз." -

Оказа се, че никой не чете философска литература и въобще философията не е изгора на никого. "Не ми е приятна. Трябва да измисляш разни глупости и да се правиш на такъв, какъвто не си.", "Пълна глупост", "Нямам никакво отношение към нея". Все пак всеки има право на мнение. Но заслушвайте се понякога в ежедневните ученически разговори и ми кажете, ама честно, имате ли доверие в новото поколение? Ако се затрудните с отговора прочетете публикуваните по-году отговори на един представител на въпросното поколение и тогава си отговорете.

Христина - Обичаш ли да четеш за удоволствие?

..... - Не
Хр. - Защо?

..... - Не ми харесват книгите, няма за мен книги.

Хр. - Защо, какво искаш да четеш?

..... - Не знам какво трябва да чета. Някакви тийнейджърски истории.

Хр. - Никога ли не си чел книга?

..... - Чел съм "Мечо Пух"-най-яката книга, която съм чел. Чел съм и енциклопедии за животни и такива неща.

Хр. - Защо си проявил интерес точно към тези книги?

..... - Защото съм бил дете и те са ми харесвали, а сега не съм се замислял да чета.

Хр. - Защо?

..... - Защото съм зает. Нали знаеш - жени, разни работи.

Хр. - Какво правиш през свободното си време?

..... - Гледам телевизия, м.....м, пиля си времето.

Хр. - Четеш ли философски романи?

..... - Не.

Хр. - Какво мислиш за философията?

..... - Харесва ми, интересна е. Научавах някои неща за хората

Въпросът, който пропуснах да задам е онзи, който Христофър Робин задава на Мечо Пух: "Какво най-много обичаш да правиш на този свят Пух?" " - ...най-много обичам да правя Нищо. - е отговорът на Христофър Робин

Какво правиш Нищото? - попита Пух, след като дълго се чулу.

Ами когато някой ти викне - точно когато си тръгнал да го правиш - "Какво ще правиш Христофър Робин?", и ти отговориш: "О, нищо", и тогава отиваш, и го правиш.

О, разбрах! - каза пак Пух

Ето това, което сега правим, е нищо.

О, разбрах - каза пак Пух.

То значи да се скиташ, да се вслушваш във всичко, което не можеш да чуеш и за нищо да не те е грижа."

Само когато се научиш да правиш качествено дори Нищото, ще си в състояние да забележиш, че хората са интересни същества, че самият ти си една загадка и че философията се занимава с подобни иначе "безполезни" неща.

Христина Х а

СТРАДА САМО ТОЗИ, КОЙТО ОБИЧА

(Моята среща с любовта)

Любов значи обич, привързаност и симпатия към някого. Тя прави хората щастливи, но и често пъти страдащи.

Любовта носи много разочарования и болки, защото не винаги човекът, в когото се влюбваш, те обича. Затова страда само този, който обича. Страданието, причинено от любовта, е най-голямото страдание, страдание на сърцето и душата.

Моята среща с любовта ме заведе в един едновременно красив и коварен свят: красив, защото те прави щастлив, и коварен, защото е пълен с лъжи, измени и пренебрежение. Не винаги това, за което мечтаеш, става реалност. В любовта има много разочарования. Те са плод на неизпълнени обещания за вяност, преданост и вечна обич. Когато си влюбен, си готов на всичко, за да помогнеш на любимия си. Когато си далече от своята любов, непрестанно мислиш за нея и силно я жадуваш. Но се случват и други неща, които причиняват силна болка: например, когато любимият те замени с друга или не иска повече да бъде с теб. Понякога в любовта ти може да има и трети човек - съперникът, който се напраща и застава между влюбените.

Щом обичаш, ти се тревожиш и преживяваш болезнено всичко, свързано с любимия човек. Ако той е в опасност, правиш различни жертви, за да го спасиш.

Любовта идва неочаквано. Тя е необикновено преживяване и не признава възраст, но най-вълнуваща е първата любов. Любовните страдания са неповторими, защото "всички щастливи хора си приличат, но всеки е нещастен по своему!" (О.Уайлд)

Калина Михайлова VII д

Моята среща с любовта

Любовта! Възниква какво, представлява тя? Ние искаме да знаем как възниква, какво ни дава, бихме желали да отговорим на различни неразрешени въпроси и да намерим собствено становище.

Аз вече съм разрешила проблема по свой начин и съм постигнала собствена цел. Любовта е едно чисто, всеотдайно, благородно, нежно чувство, което всеки трябва да изпита, макар че заради него понякога си разочарован и огорчен. Тя възниква, когато ти най-малко очакваш.

А ето и моята история - изповед за срещата ми с любовта. Това се случи през лятната ваканция, когато със семейството ми бяхме на почивка за две седмици. Тогава се запознах с едно необикновено момче - срещнах се за първи път с истинската любов. В началото не разбрах, че се влюбвам. Никога досега не бях усещала такава обич, нещо необяснимо разтупващо сърцето ми, когато видях това момче.

Заедно с него и други деца играехме на жуменка, на карти, тичахме, смеехме се. Беше толкова хубаво и весело, но времето минаваше и седмиците отлетяха бързо. И през тези дни аз не направих нищо, за да спася тази любов. Аз съм огорчена, изпитвам болка и мъка не заради драматичната любовна раздяла, а защото се отнесох с пренебрежение към срещата ми с любовта. Аз я оставих да mine покрай мен и много съжалявам за това. Сега в сърцето ми остана да отеква само едно име, навяващо нежни спомени.

На тези, на които им предстои да се срещнат с любовта им казвам, че това е най-хубавото нещо, най-желаното щастие. Но ви моля, ако откриете голямата си любов, не я изтървявайте. Дръжте се здраво за нея, защото втора като нея няма да има. Не и в този живот, но аз обещавам, че ще направя всичко възможно, за да я намеря пак и, ако не успя, ще се родя отново - и ще те срещна, моя любов!

Това е тя... Една от нас, една от всичките. Доиде в Тевебен, за да учи през 1997. "Поради липсата на избор" се записва мениджърска паралелка в Тевебенската гимназия. Зодия Рак, Цвети написва първото си стихотворение във втори клас за литературен конкурс. От тогава до сега не е спирала. Ето как тя сама определя ролята на стиховете в живота си:

„ХИМИКАЛКАТА В ЖИВОТА МИ „
*Държа в ръка отново химикалката
 /със листа бяхте дълго разделени/
 и върху редовете бели пиши
 думите, напирани във мене.*

*Държа в ръка отново химикалката,
 мастилото реди във думи буквите
 във опит да надбяга чувствата,
 които за "навън" са хукнали.*

*Тя-химикалката е моя вярна приятелка
 В добро и зло, във радостта, в неволята,
 Със мене мрази и обича хората:
 В живота ми това е на писеца ролята!*

В повечето ѝ творби темата на разговора ѝ със себе си е любовта-истинска, дълбока и ... несподеляна. Оголявайки това чувство, водейки един безкраен диалог със своето Аз, тя създава чудесни истории, претворени във формата на поезия. Цвети пише за себе си. Не за другите, за себе си, искайки така да се освободи от негативната енергия. Една безкрайно романтична натура, тя вярва във всичко хубаво. Но това не ѝ пречи да гаде мнението си за реалния, заобикалящ я свят. Пример за това са стихотворенията "Бездомна" и "Просякния. С тях Цвети разкрива и своето социално призвание. И, за да обрисова още по-добре "калната локва", в която живеем тя написва и "Погубен живот". Една потресаваща история за смъртта, наркотиците и любовта.

" ПОГУБЕН ЖИВОТ "

*Умираш ти. Очите ти загасват
 Сълзи се стичат от очите ми*

*Студени устни лекичко третят.
 Отиваш си – за мене туй е ясно
 и сълзите в очите ми блестят.*

*Не ще аз никога да чуя вече
 смеха ти ведър и звънлив,
 но ти самичък се обрече
 на пътя дълъг и трънлив.*

*Аз зная, че светът е мрачен,
 Животът подъл и лъжлив.
 Да, знам, но не това е начина
 Да се превърнеш във човек щастлив.*

*Ти виждаш сам сега как дрогата
 превръща те в нещастник ням
 и на смъртта подава тогата,
 която ти надяваш сам.*

*Сълзи се стичат от очите ми
 и мокрят твоите ръце.
 Повдигах ги ти към страните ми
 и галиш моето лице.*

*И шепнеш със последни сили
 към мене някакви слова
 /Сбогом, приятелю любими.../
 наведена над теб мълвя.*

*Не плача вече аз, защото
 Ти сам живота проигра.
 При себе си повика злото-
 шестнадесет годишен ти умря!*

И както всеки тинйнеуджър Цвети си задава въпроса: "Защо тогава мен ме има?" /"Грешно"/. Вярваща в Бог, в съдбата и в бъдещето си тя не се спира пред неволите, които, уви, съпътстват целия ѝ живот. Мечтата ѝ е да издаде своя стихосбирка, но проблемите и тук ги има. Все пак тя не губи надежда.

Носителката на грамота в категория "Принос в ученическото творчество" все още вярва в доброто бъдеще на страната ни и в това, че някой ден нейният принц ще дойде и ще я отведе, за да ѝ подари едно красиво цвете и цялото небе.

Кремена XI B

Редакционен екип:

Авторски текстове за този брой подготвиха:

Виктория и Ани - XI "B"; Кремена - XI "B"; Стефка - IX "a"; Христина - X "a"; Маргарита - X "a"; Лъчезар XII а.

Дизайн и компютърна обработка:

Валентина Минковска;
 Илиан Димитров.

Редактори:

Наталия Цанева;
 Маринела Маркова.

Производствени мениджъри:

Валентина Минковска;
 Маринела Маркова.

Редакционният екип е отворен за нови членове.

Адрес: ул. "Кардан" 14
 Тел.: 23-89